

TÒA ÁN NHÂN DÂN
HUYỆN MƯỜNG KHƯƠNG
TỈNH LÀO CAI

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Bản án số: 12/2025/HNGĐ-ST
Ngày: 07 - 5 - 2025
V/v “Không công nhận quan hệ vợ chồng,
tranh chấp về nuôi con”

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN MƯỜNG KHƯƠNG, TỈNH LÀO CAI

- Thành phần Hội đồng xét xử sơ thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên toà: Ông Tổng Duy Toán.

Các Hội thẩm nhân dân:

- Ông Nguyễn Đạt Cường.
- Bà Trần Thị Ngọc Hiếu.

- Thư ký phiên toà: Ông Giàng Mạnh Vàng - Thư ký Toà án nhân dân huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai tham gia phiên toà: Ông Hoàng Đức Quang - Kiểm sát viên.

Ngày 07/5/2025, tại trụ sở Toà án nhân dân huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai xét xử sơ thẩm công khai vụ án thụ lý số: 14/2025/TLST-HNGĐ ngày 28/02/2025 về việc “Không công nhận quan hệ vợ chồng, tranh chấp về nuôi con”, theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử số: 10/2025/QĐXXST-HNGĐ ngày 21/4/2025 giữa các đương sự:

1. *Nguyên đơn:* Anh Thào Seo D, năm sinh 1983.

Địa chỉ nơi cư trú: Thôn T, xã T, huyện M, tỉnh Lào Cai - Có ý kiến đề nghị Tòa án xét xử vắng mặt.

2. *Bị đơn:* Chị Lù Thị T, sinh năm 1980.

Địa chỉ nơi cư trú: Thôn T, xã T, huyện M, tỉnh Lào Cai - Có ý kiến đề nghị Tòa án xét xử vắng mặt.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

1. Yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn: Tại đơn khởi kiện đề ngày 24/12/2024 và trong quá trình giải quyết vụ án, nguyên đơn là anh Thào Seo D trình bày:

- Về quan hệ hôn nhân: Anh D và chị T về chung sống với nhau như vợ chồng từ năm 2002, anh chị được hai bên gia đình tổ chức cưới hỏi theo phong tục tập quán của người Mông. Do không hiểu biết pháp luật nên khi anh D đủ tuổi thì

anh chị vẫn không thực hiện việc đăng ký kết hôn theo quy định của pháp luật. Sau khi về chung sống thì cuộc sống vợ chồng hạnh phúc và anh chị sinh được ba người con. Đến năm 2022 thì phát sinh mâu thuẫn, mâu thuẫn đỉnh điểm là vào năm 2024, nguyên nhân là do vợ chồng thường xuyên bất đồng quan điểm sống hàng ngày, trong việc làm kinh tế gia đình cũng như việc nuôi dạy con. Anh chị đã ly thân nhau từ năm 2023, không ai quan tâm đến ai cả về mặt tình cảm cũng như về kinh tế. Nay anh D xác định tình cảm vợ chồng anh đã không còn, mâu thuẫn trở nên trầm trọng kéo dài, không thể đoàn tụ xây dựng hạnh phúc gia đình. Vì vậy, anh D đề nghị Tòa án giải quyết không công nhận quan hệ giữa anh D và chị T là vợ chồng.

- Về con chung: Anh D và chị T chỉ có ba người con chung là cháu Thảo Thị V, sinh ngày 05/7/2006, cháu Thảo Thị H, sinh ngày 04/5/2007 và cháu Thảo Chí M, sinh ngày 17/10/2014. Nay anh D yêu cầu Tòa án: giải quyết cho anh D được trực tiếp trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục cháu Thảo Thị H cho đến khi cháu H đủ 18 tuổi; giải quyết cho chị Lù Thị T được trực tiếp trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục cháu Thảo Chí M đến khi cháu M đủ 18 tuổi. Anh D không yêu cầu Tòa án giải quyết việc cấp dưỡng nuôi con chung. Cháu H và cháu M không được ai tặng cho, thừa kế tài sản gì; còn cháu V đã trưởng thành nên anh D không yêu cầu Tòa án giải quyết. Hiện nay nghề nghiệp của anh D là làm ruộng, nương, làm tự do, T nhập một tháng khoảng 5.000.000 đồng. Còn chị T nghề nghiệp là làm ruộng, nương, đi làm Tê, T nhập một tháng cũng khoảng 5.000.000 đồng.

2. Đề nghị của bị đơn: Tại Biên bản lấy lời khai của đương sự ngày 04/3/2025 và những lời trình bày tiếp theo, bị đơn chị Lù Thị T trình bày:

- Về quan hệ hôn nhân: Chị T nhất trí với anh D đã trình bày về thời gian chung sống, việc tổ chức cưới hỏi, nơi cư trú, nghề nghiệp, T nhập của anh D, chị T và ba con của anh chị. Cuộc sống vợ chồng anh chị chung sống hạnh phúc được 20 năm, đến năm 2022 thì phát sinh mâu thuẫn, mâu thuẫn đỉnh điểm trầm trọng của anh chị là vào năm 2023. Nguyên nhân là do anh chị thường xuyên bất đồng quan điểm sống hàng ngày, trong việc làm kinh tế gia đình cũng như việc nuôi dạy con. Anh chị đã ly thân nhau từ năm 2023, đến thời điểm này chị T và anh D hai bên đều không ai quan tâm gì đến ai về cả mặt tình cảm cũng như về kinh tế. Nay chị T thấy tình cảm vợ chồng không còn, anh D yêu cầu Tòa án không công nhận quan hệ vợ chồng giữa chị T và anh D thì chị T cũng đồng ý.

- Về con chung: Nay anh D yêu cầu Tòa án giải quyết cho anh D được trực tiếp trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục cháu Thảo Thị H cho đến khi cháu H đủ 18 tuổi; giải quyết cho chị T được trực tiếp trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục cháu Thảo Chí M đến khi cháu M đủ 18 tuổi thì chị T hoàn toàn nhất trí. Chị T không yêu cầu Tòa án giải quyết việc cấp dưỡng nuôi con chung. Còn cháu V đã trưởng thành (đủ 18 tuổi) nên chị T không yêu cầu Tòa án giải quyết. Hiện nay, chị T, anh D, cháu H và cháu M đều đang ở tại ngôi nhà chung của chị T và anh D tại thôn T, xã T, huyện M, tỉnh Lào Cai (mỗi người ở một nửa nhà).

3. Tại Biên bản lấy ý kiến của con chưa thành niên là cháu Thảo Thị H và cháu Thảo Chí M trình bày: Nếu bố mẹ để hai cháu không chung sống với nhau nữa, thì nguyện vọng của cháu H được ở với bố, còn nguyện vọng của cháu M được ở với mẹ, vì cả bố mẹ đẻ của hai cháu là người quan tâm chăm sóc hai cháu về mọi mặt.

4. Phát biểu của Kiểm sát viên tại phiên tòa sơ thẩm:

4.1. Về việc tuân theo pháp luật tố tụng:

- Việc tuân theo pháp luật tố tụng của Thẩm phán: Thẩm phán được phân công giải quyết vụ án đã thực hiện đúng, đầy đủ quy định tại Điều 48 Bộ luật Tố tụng dân sự. Thụ lý vụ án đúng thẩm quyền quy định tại Điều 28, 35, 39 Bộ luật Tố tụng dân sự; xác minh T thập tài liệu, chứng cứ; việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải, chuyển hồ sơ cho Viện kiểm sát đúng quy định tại các Điều 97, 98, 207, 208, 209, 210, 211, 220 Bộ luật Tố tụng dân sự.

- Việc tuân theo pháp luật tố tụng của Hội đồng xét xử, Thư ký phiên tòa: Hội đồng xét xử, Thư ký phiên tòa đã tuân theo đúng các quy định tại Điều 49, 51 của Bộ luật Tố tụng dân sự.

- Việc chấp hành pháp luật của người tham gia tố tụng:

Nguyên đơn anh Thảo Seo D và bị đơn chị Lù Thị T đã thực hiện đầy đủ các quyền, nghĩa vụ cung cấp chứng cứ, chứng minh để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của mình theo quy định tại Điều 70, 71, 72 Bộ luật Tố tụng dân sự.

Tòa án T thập chứng cứ đảm bảo theo đúng trình tự, thủ tục tố tụng: Lấy lời khai của bị đơn chị Lù Thị T.

4.2. Về việc giải quyết vụ án hôn nhân và gia đình: Đề nghị Hội đồng xét xử áp dụng khoản 1 Điều 14, Điều 81, Điều 82, Điều 83 Luật Hôn nhân và gia đình xử theo hướng:

- Chấp nhận đơn khởi kiện của anh Thảo Seo D, không công nhận quan hệ vợ chồng giữa anh Thảo Seo D và chị Lù Thị T là quan hệ vợ chồng.

- Về con: Giao cháu Thảo Thị H, sinh ngày 04/05/2007 cho anh Thảo Seo D nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục cho đến khi trưởng thành (đủ 18 tuổi); Giao cháu Thảo Chí M, sinh ngày 17/10/2014 cho chị Lù Thị T nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục cho đến khi trưởng thành (đủ 18 tuổi). Không bên nào phải cấp dưỡng nuôi con.

- Về tài sản và khoản nợ: Các đương sự không yêu cầu Tòa án giải quyết nên không đề cập giải quyết trong vụ án này.

- Căn cứ khoản 5 Điều 147 Bộ luật Tố tụng dân sự, Nghị quyết 326 của Ủy ban Thường Vụ Quốc hội ngày 30/12/2016 tuyên về án phí đối với các đương sự.

- Tuyên quyền kháng cáo cho các đương sự.

4.3. Yêu cầu, kiến nghị khắc phục vi phạm: Không.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Căn cứ vào tài liệu, chứng cứ đã được xem xét tại phiên tòa, Hội đồng xét xử phân tích, đánh giá, nhận định:

[1] Về thẩm quyền giải quyết và thủ tục tố tụng: Đơn khởi kiện của anh Chằng Tộc thẩm quyền giải của Tòa án nhân dân huyện Mường Khương theo quy định tại khoản 8 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35 và điểm a khoản 1 Điều 39 của Bộ luật Tố tụng dân sự. Sau khi Tòa án thụ lý vụ án nguyên đơn và bị đơn đã nhận đầy đủ các văn bản tố tụng dân sự và chấp hành đúng các quy định của pháp luật về khởi kiện, thụ lý vụ án, thủ tục hòa giải và chuẩn bị xét xử. Sau khi Tòa án ra Quyết định đưa vụ án ra xét xử, thì nguyên đơn và bị đơn đều đề nghị Tòa án xét xử vắng mặt. Vì vậy, Hội đồng xét xử tiến hành xét xử vắng mặt nguyên đơn và bị đơn theo đúng quy định tại khoản 1 Điều 227, khoản 1 Điều 228 và Điều 238 của Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2] Về quan hệ hôn nhân: Anh D và chị T về chung sống với nhau không có đăng ký kết hôn tại Ủy ban nhân dân cấp có thẩm quyền là vi phạm khoản 1 Điều 9 của Luật Hôn nhân và gia đình. Đối với vụ án này Tòa án không tiến hành thủ tục hòa giải về mối quan hệ hôn nhân của anh D và chị T, việc anh D đề nghị Tòa án giải quyết không công nhận quan hệ giữa anh D và chị T là vợ chồng là có căn cứ và được Tòa án xem xét giải quyết. Nên Hội đồng xét xử áp dụng khoản 1 Điều 14 của Luật Hôn nhân và gia đình tuyên bố không công nhận quan hệ giữa anh D và chị T là vợ chồng.

[3] Về con chung: Trong thời gian anh D và chị T chung sống với nhau chỉ có ba người con chung là cháu Thảo Thị Vân, cháu Thảo Thị H và cháu Thảo Chí M, hiện nay cháu H và cháu M đang ở cùng với anh D và chị T, bản thân cháu H có nguyện vọng là được ở với anh D, còn cháu M có nguyện vọng là được ở với chị T, cả anh D và chị T đều là người quan tâm chăm sóc các cháu về mọi mặt; nghề nghiệp của anh D là làm tự do, làm ruộng, nương T nhập một tháng khoảng 5.000.000 đồng, còn nghề nghiệp của chị T cũng là làm tự do, là làm ruộng, nương, đi làm Tê T nhập một tháng khoảng 5.000.000 đồng. Sau khi Tòa án tiến hành hòa giải và tại Biên bản hòa giải ngày 21/3/2025, anh D và chị T đã thỏa Tận được với nhau về người trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục con chung. Cụ thể, anh D được trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục cháu H cho đến khi cháu H đủ 18 tuổi, còn chị T được trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục cháu M cho đến khi cháu M đủ 18 tuổi. Xét thấy, sự thỏa Tận của các đương sự là hoàn toàn tự nguyện, không trái pháp luật, không trái đạo đức xã hội và phù hợp với lợi ích của con theo quy định tại Điều 15 và khoản 1,2 Điều 81 Luật Hôn nhân và gia đình, nên cần được chấp nhận. Đồng thời, sau khi D và chị T không còn chung sống với nhau, người không trực tiếp nuôi con: có nghĩa vụ tôn trọng quyền của con được sống chung với người trực tiếp nuôi và có quyền, nghĩa vụ thăm nom con mà không ai được cản trở; người trực tiếp nuôi con cùng các thành viên gia đình không được cản trở người không trực tiếp nuôi con trong việc thăm nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con theo quy định tại khoản 1 Điều 71, khoản 1,3 Điều 82 và khoản 1,2 Điều 83 của Luật Hôn nhân và gia đình. Còn cháu Thảo Thị V đã đủ 18 tuổi và đã có cuộc sống riêng, cả anh D và chị T đều không yêu cầu Tòa án giải quyết đối với cháu V, nên Hội đồng xét xử không xem xét giải quyết.

[4] Về nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con chung: Tại Biên bản hòa giải ngày 21/3/2025, anh D và chị T đã thỏa Tận là anh D và chị T không ai phải cấp dưỡng nuôi con chung. Xét thấy, sự thỏa Tận của các đương sự là hoàn toàn tự nguyện, không trái pháp luật, không trái đạo đức xã hội, nên cần được chấp nhận.

[5] Về án phí sơ thẩm: Trong quá trình giải quyết vụ án, anh D đã nộp đơn đề nghị Tòa án miễn nộp toàn bộ tiền tạm ứng án phí, án phí hôn nhân gia đình và cung cấp văn bản xác nhận anh D là cá nhân Tộc hộ cận nghèo. Xét đề nghị của anh D là có căn cứ, phù hợp với khoản 5 Điều 147 của Bộ luật Tố tụng dân sự; điểm đ khoản 1 Điều 12, khoản 1,5,6 Điều 15 của Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội khóa 14 quy định về mức T, miễn, giảm, T, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án, nên cần được chấp nhận.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 1 Điều 9, khoản 1 Điều 14, Điều 15, khoản 1,2 Điều 81, khoản 1,3 Điều 82 và khoản 1,2 Điều 83 của Luật Hôn nhân và gia đình; khoản 8 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35, điểm a khoản 1 Điều 39, khoản 5 Điều 147, khoản 1 Điều 227, khoản 1 Điều 228 và Điều 238 của Bộ luật Tố tụng dân sự; điểm đ khoản 1 Điều 12, khoản 1,5,6 Điều 15 của Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội khóa 14 quy định về mức T, miễn, giảm, T, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án:

1. Về quan hệ hôn nhân: Tuyên bố không công nhận quan hệ giữa anh Thào Seo D và chị Lù Thị T là vợ chồng.

2. Về con chung: Công nhận sự thỏa thuận của các đương sự cụ thể như sau: Anh Thào Seo D được trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục cháu Thào Thị H, sinh ngày 04/05/2007 cho đến khi cháu H đủ 18 tuổi; chị Lù Thị T được trực tiếp trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục cháu Thào Chí M, sinh ngày 17/10/2014 cho đến khi cháu M đủ 18 tuổi. Anh D và chị T không ai phải cấp dưỡng nuôi con chung.

Người không trực tiếp nuôi con có quyền, nghĩa vụ thăm nom con mà không ai được cản trở.

Người trực tiếp nuôi con cùng các thành viên gia đình không được cản trở người không trực tiếp nuôi con trong việc thăm nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con.

3. Về án phí sơ thẩm: Anh Thào Seo D được miễn nộp toàn bộ tiền án phí hôn nhân và gia đình sơ thẩm.

4. Quyền kháng cáo đối với bản án: Nguyên đơn và bị đơn vắng mặt có quyền kháng cáo trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày được tổng đạt bản án hợp lệ.

5. Bản án này được thi hành theo quy định tại Điều 2 của Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa Tận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị

cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các Điều 6, 7, 7a và 9 của Luật Thi hành án dân sự; thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 của Luật Thi hành án dân sự.

Nơi nhận:

- Các đương sự (2);
- TAND tỉnh Lào Cai;
- VKSND huyện Mường Khương (2);
- CCTHADS huyện Mường Khương;
- Lưu: HS, THS (3).

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ SƠ THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**
(Đã ký và đóng dấu)

Tổng Duy Toán